

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งที่จะวิเคราะห์บทบาทของการจ้างงานนอกไร่หน้าต่อภาคเกษตรโดยอาศัยการสำรวจข้อมูลจาก 100 ครัวเรือน และเกษตรกรคู่สามี-ภรรยาเป็นรายบุคคลในอำเภอแมริม ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ ประมาณ 35 กิโลเมตร ทั้งนี้โดยมี 2 ตำบลได้รับเลือกเป็นตัวแทนของพื้นที่ซึ่งมีสภาพการผลิตต่างกัน ร้อยละ 21 ของตัวอย่าง ประกอบอาชีพเกษตรเพียงอย่างเดียวส่วนใหญ่มีกิจการงานนอกเกษตรรวมด้วย

การจ้างงานนอกเกษตรสร้างรายได้ประมาณร้อยละ 40-82 ของรายได้ของครัวเรือน ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับขนาดพื้นที่ถือครองต่อหัวของสมาชิกในครัวเรือน รายได้นอกเกษตรร้อยละ 12 ถูกนำไปลงทุนในการเกษตร ที่เหลือใช้ในการศึกษาและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ของครอบครัว รายได้นอกฟาร์มยังเปิดโอกาสให้รายได้จากฟาร์มถูกนำไปใช้ลงทุนในภาคเกษตรโดยตรงด้วย

การจัดสรรเวลาของสามีและภรรยาไปในกิจกรรมเกษตรและนอกเกษตรมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การจ้างงานนอกเกษตรทำให้เกษตรกรต้องจัดสรรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ผลิตภาพรวมของแรงงานที่ทำงานนอกเกษตรรวมด้วยจึงสูงกว่าของแรงงานที่ทำเกษตรเพียงอย่างเดียว (โดยดูจากค่าจ้างเงา) อย่างไรก็ตามผลิตภาพเพิ่มของครัวเรือนทั้ง 2 ประเภทและพื้นที่ทั้ง 2 ตำบล ไม่แตกต่างกัน ณ ระดับความเชื่อมั่น 95%

การกะประมาณสมการอุปทานแรงงานนอกเกษตรของสามีและของภรรยา โดยวิธี 3-Stage Least Squares จากแบบจำลองซึ่งมีข้อสมมติว่าการบริโภคและการผลิตไม่อาจแยกจากกันได้นั้น พบว่าอุปทานแรงงานมีความยืดหยุ่นต่ำต่อการเปลี่ยนแปลงของค่าจ้างเงา แต่จะมีความยืดหยุ่นมากต่อทัศนคติที่ดีต่อการจ้างงานนอกเกษตร ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า นก. ถือการเกษตรเป็นงานหลักของตน

นโยบายที่ควรนำมาใช้ คือ มาตรการที่จะเพิ่มผลิตภาพเกษตรและโอกาสในการจ้างงานนอกเกษตรให้กับครัวเรือนทั้งสองประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับครัวเรือนที่มีที่ทำกินขนาดเล็ก

Abstract

The study aimed at identifying the roles of off-farm employment in agricultural sector using the surveyed data of 100 farm households in a district about 35 km. away from Chiang Mai City. Two subdistricts representing different agricultural environments and off-farm job opportunities were selected. Twenty one percent of the sampled households appeared to engage solely in farming (AF), while the majority engaged in both farm and off-farm work (NF).

The off-farm employment contributed 40-82% of household income. It was significantly and inversely related to land holding per head. 12% of off-farm income was invested in farming and the remaining on education and other household expenditure. Besides, it allowed farm income to reinvest in farming activities.

Allocation of husband and wife labor among farm and off-farm activities were highly interrelated. With relatively more efficient labor allocation, the NFs achieved higher marginal labor productivity (shadow wage) than that of the AFs. However, the overall farm productivities of both types of farmers in both subdistricts were not statistically significant at 95% level of confidence. Three Stage Least Squares (3-SLS) method was employed to estimate the off-farm labor supply curves of husbands and wives, which were modeled with the assumption of non-separable consumption-production relationship. Labor supplies of both husbands and wives were inelastic with respect to shadow price but elastic to positive attitudes on off-farm employment. Therefore, policy measures to increase agricultural productivity should be encouraged and off-farm job opportunities should be raised for both types of farmers to improve labor productivity and income especially for the small farm holders.